

15.6.2011

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 Valtioneuvosto

Kansalaisaloitetyöryhmän mietintö (OM 13/41/2010)

Oikeusministeriö asetti 1 päivänä lokakuuta 2010 työryhmän valmistelemaan valtiollista kansalaisaloitetta koskevaa lainsäädäntöä. Ehdotus liittyy vireillä olevaan perustuslain muutokseen (HE 60/2010 vp), jonka eduskunta hyväksyi 16.2.2011 lepäämään ensimmäisiin eduskuntavaalien jälkeisiin valtiopäiviin. Perustuslain muutosesitykseen sisältyy uusi säännös kansalaisaloitteesta valtiollisella tasolla. Ehdotetulla kansalaisaloitelaila täydennettäisiin perustuslain sääntelyä.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry pitää ehdotettua kansalaisaloitetta koskevaa lakiesitystä pääosin hyvänä. Kuluttajaliitto kokee kuitenkin ongelmalliseksi kansalaisaloitelain 7 §:n 1 momentin 1-kohdan, jossa esitetään, että kerätessä kannatusilmoituksia sähköisesti edellytetään käytettävän sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista. Käytännössä tällaisia tunnistamismenetelmiä ovat sähköinen henkilökortti, pankkien verkkopankkitunnukset ja eräiden teleoperaattorien mobiilitunnukset. Paperimuotoisia kannatusilmoituksia kerätessä ei edellytetä henkilön tunnistamista, vaan väärinkäytösten estäminen perustuu Väestörekisterikeskuksen suorittamaan ilmoitusten jälkikäteiseen tarkastamiseen. Käytännössä vahva sähköinen tunnistaminen perustuu tällä hetkellä verkkopankkitunnuksiin. Kaikki pankit eivät kuitenkaan katso tällaisten tunnusten olevan sellainen peruspankkipalvelu, johon kaikilla kansalaisilla olisi oikeus. Niinpä esimerkiksi ihmisillä, joilla on maksuhäiriömerkintä, ei ole aina mahdollisuutta saada verkkopankkitunnuksia. Monia kansalaisten tarvitsemia palveluita on nykyisin helpompi käyttää sähköisesti kuin asioimalla paikan päällä – palvelut eivät kuitenkaan ole niiden ihmisten käytettävissä, joilla ei ole mahdollisuutta verkkopankkitunnuksiin. Tämä on asettanut kaikkein heikoimmassa olevat ihmiset epätasa-arvoiseen asemaan. Vahvan sähköisen tunnistamisen vaatiminen tilanteessa, jossa vahvat sähköiset tunnistusmenetelmät eivät ole kaikkien kansalaisten käytettävissä, lisää kansalaisten eriarvoisuutta. Kuluttajaliitto ei sinänsä vastusta vaatimusta vahvasta sähköisestä tunnistamisesta, mutta tällöin oikeus vahvaan tunnistamiseen on tarjottava myös yhteiskunnan heikoimmille jäsenille.

Jyrki Konola
pääsihteeri

Timo Niemi
lakimies